

Mandat for Norges kontaktpunkt for ansvarlig næringsliv

*Kontaktpunktet bidrar til å ivareta norske forpliktelser i henhold til
OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper
og ILOs erklæring om flernasjonale selskapers sosiale ansvar*

BAKGRUNN

Alle OECD-land har forpliktet seg til å fremme OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper¹ (heretter "Retningslinjene") og til å opprette nasjonale kontaktpunkt som skal styrke Retningslinjenes gjennomslagskraft og bidra til like konkurransevilkår. Retningslinjene er anbefalinger fra myndigheter til flernasjonale selskaper. De gir prinsipper og standarder for god praksis i samsvar med gjeldende lover og internasjonalt anerkjente standarder. Overholdelse av retningslinjene er frivillig for selskapene og kan ikke håndheves rettslig. Norske myndigheter forventer at norsk næringsliv kjenner og bruker Retningslinjene. Disse angir blant annet oppgavene til de nasjonale kontaktpunktene med overordnede prinsipper og prosedyrer for deres arbeid.

Våren 2017 vedtok ILO en oppdatert Erklæring om flernasjonale selskapers sosiale ansvar² (heretter "Erklæringen"). I henhold til vedtaket skal det opprettes en klagemekanisme for Erklæringen i landene som har sluttet seg til den.

På dette grunnlaget har Utenriksdepartementet (UD) og Nærings- og fiskeridepartementet (NFD), i samråd med Finansdepartementet (FIN), og Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID) fastsatt følgende mandat for Norges Kontaktpunkt for ansvarlig næringsliv (heretter «Kontaktpunktet»):

OPPDRAK

Kontaktpunktet er et upartisk, uavhengig offentlig oppnevnt fagorgan som gir ikke juridisk bindende rådgivning i samsvar med OECDs retningslinjer. Kontaktpunktet skal opptre i henhold til kjernekrteriene nedfelt i Retningslinjene om synlighet, tilgjengelighet, åpenhet og ansvarlighet for å fremme målet om funksjonell likeverdighet mellom ulike lands Kontaktpunkt. Kontaktpunktet skal håndtere enkeltsaker på en måte som er upartisk, forutsigbar, sikrer likebehandling og er i tråd med prinsipper og standarder uttrykt i Retningslinjene.

---

¹ *OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper (OECD Guidelines for Multinational Enterprises)*

² *Tripartite Declaration of Principles concerning Multinational Enterprises and Social Policy (MNE Declaration) ILO*

Kontaktpunktet har tre hovedoppgaver:

- 1) bistå norske myndigheter i arbeidet med å fremme Retningslinjene.
- 2) behandle henvendelser som Kontaktpunktet mottar og bistå med råd og veiledning innenfor rammen av Retningslinjene og Erklæringen. Enkeltsaker håndtere i henhold til Retningslinjenes veiledning om prosedyrer inkludert kommentarer samt Kontaktpunktets Prosedyrer for håndtering av enkeltsaker³.
- 3) bidra til at OECDs kontaktpunktordning fungerer best mulig, herunder at OECDs og Retningslinjenes mål om funksjonell likeverdighet mellom de ulike lands nasjonale kontaktpunkt og virksomheters like spilleregler og rammevilkår («level playing field») sikres. Målet er blant annet å unngå «Forum-shopping», det vil si valg av Kontaktpunkt ut fra sannsynligheten for å oppnå fordelaktige resultat i enkeltsaker. Dette bør blant annet skje gjennom nært samarbeid med kontaktpunkt i øvrige land, og i fagsaker i kontakt med OECD-sekretariatet, investeringskomiteen og underliggende organer.

SAMMENSETNING OG OPPNEVNELSE

Kontaktpunktet har fire medlemmer som oppnevnes på grunnlag av faglig kompetanse og erfaring. Kjønnbalanse skal etterstrebnes. Lederen oppnevnes for fire år, de øvrige tre medlemmene for tre år av gangen. Medlemmene kan gjenoppnevnes én gang.

Arbeidslivets parter og sivilsamfunnet, representert ved NHO, LO og Forum for Utvikling og Miljø (ForUM), blir invitert til å foreslå kandidater. Lederen for og medlemmene i kontaktpunktet pekes ut av UD og NFD i fellesskap, etter konsultasjoner med FIN og AID. Oppnevningen foretas av UD.

Før vervet tiltres skal leder og medlemmer avgi en erklæring om taushetsplikt, habilitet og upartiskhet.

Kontaktpunktet har et sekretariat.

ARBEIDSOPPGAVENE

1) Fremme av Retningslinjene

Norske myndigheter har hovedansvaret for å fremme OECDs Retningslinjer. Kontaktpunktet er et faglig organ som skal bistå i dette arbeidet, blant annet med selvstendige tiltak og aktiviteter for å informere om og fremme kunnskap om Retningslinjene.

---

³ *Kontaktpunktets prosedyreregler (regjeringen.no)*

Kontaktpunktet skal legge særlig vekt på å utvikle og opprettholde god kontakt med norsk næringsliv, spesielt virksomheter med aktivitet i markeder hvor det er forhøyet risiko for at de bli involvert i uønsket adferd.

Kontaktpunktet skal også utvikle og opprettholde god kontakt med arbeidslivets parter, sivilt samfunn og andre interessenter som kan bidra til en bredest mulig kjennskap til og aktiv bruk av Retningslinjene.

2) Behandling av enkeltsaker

Kontaktpunktet skal besvare henvendelser med råd og veiledning om Retningslinjene og deres anvendelse.

Henvendelser om konkrete enkeltsaker skal behandles i tråd med Retningslinjenes veiledning om prosedyrer inkludert kommentarer.⁴ Henvendelser basert på ILOs Erklæring behandles etter samme prosedyrer. Sekretariatet forbereder enkeltsaker. Det er kontaktpunktets medlemmer som tar beslutningene i sakene.

Dersom Kontaktpunktet finner at en enkeltsak om etterlevelsen av retningslinjene i et konkret tilfelle gir grunnlag for videre behandling, skal Kontaktpunktet tilby partene dialog og mekling med sikte på å komme fram til en omforent løsning i saken. Dersom dette leder til enighet mellom partene, offentliggjør Kontaktpunktet en slutterklæring om resultatet. Ønsker en part ikke å delta i mekling, eller fører mekling ikke fram, offentliggjør Kontaktpunktet en slutterklæring om saken.

Det skal legges avgjørende vekt på å utvikle en tillitsbyggende relasjon til partene i enkeltsaker. Kontaktpunktet skal utvise nødvendig aktsomhet i behandling av forretningssensitiv informasjon⁵. I tilfeller hvor det er motstrid eller uklarhet mellom Retningslinjenes ordlyd og øvrige ikke-rettslige veiledninger og uttalelser, så skal alltid Retningslinjene vektlegges tyngst. Det bør søkes avklaring fra OECDs investeringskomité dersom det er tvil om tolkningen av Retningslinjene.⁶ Dette gjelder særlig prinsipielle spørsmål og presedensskapende fortolkninger av Retningslinjene. Det er viktig for å sikre tillit, harmonisert praksis og likebehandling av selskaper i ulike land.

Kontaktpunktet skal også tilstrebe å etterleve Prinsippene for ikke-rettslige klageinstanser og dialogmekanismer slik de er formulert i FN's veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (prinsipp 31).⁷

Kontaktpunktet fastsetter selv konkrete, utfyllende saksbehandlingsprosedyrer i tråd med prosedyreveiledningen inkludert kommentarer i Retningslinjene. Disse saksbehandlingsprosedyrene skal være offentlige og lett tilgjengelige.

---

⁴ *Prosedyreveiledningen til OECD Retningslinjene, Punkt C: Implementering ved enkelthenvendelser, samt kommentarer til prosedyreveiledningen, særlig kravene i artikkel 25, samt artikkel 48.*

⁵ taushetspliktsreglene i offentleglova jf forvaltningsloven § 13

⁶ *Prosedyreveiledning til OECD Retningslinjene I.C. .2.c) og Commentary on the Procedural Guidance for the Investment Committee» artikkel 48*

⁷ *UN Guiding Principles for Business and Human Rights (UNGP).*

Dersom enkeltsaker berører kontaktpunkt i flere land, skal de involverte kontaktpunktene søke å bli enige om koordinering og om hvilket kontaktpunkt som primært skal håndtere saken. I tråd med prosedyrene i Retningslinjene, legges det til grunn at kontaktpunktet i landet hvor det berørte selskapet er hjemmehørende, er nærmest til å ta ledelsen i saken.

3) Bidra til at OECDs kontaktpunktordning fungerer best mulig

Kontaktpunktet skal bidra til at selve kontaktpunktordningen fungerer best mulig ut fra prinsippet om funksjonell likeverdighet og OECDs mål om like spilleregler og rammevilkår («level playing field») for virksomheter. Kontaktpunktet bør ha nær kontakt med andre lands kontaktpunkt og OECD for å fremme utbredelsen av Retningslinjene internasjonalt.

Kontaktpunktet møter i OECDs nettverk for kontaktpunktene og i eventuelle møter der Kontaktpunktet er invitert i sin egenskap som kontaktpunkt.

4) Øvrige oppgaver

Bidra i Working Party for Responsible Business Conduct (ved forespørsel)

UD har overordnet ansvar for OECD, og fagansvar for OECDs investeringskomité som behandler saker knyttet til retningslinjene. OECD Working Party for Responsible Business Conduct (WPRBC) er en arbeidsgruppe under investeringskomitéen.

Kontaktpunktet skal på forespørsel fra norske myndigheter bidra med faglige innspill og vurderinger til oppfølgingen av OECDs WPRBC. NFD har ansvar for OECD WPRBC, og avgjør deltakelse i den norske delegasjonen til multilaterale møter i denne arbeidsgruppen. Deltagelse i delegasjonen, synspunkter og innlegg er departementenes ansvar. Kontaktpunktet kan inviteres med som observatør eller representant i den norske delegasjonen til møter i investeringskomiteen og underliggende arbeidsgrupper. Eventuelle innlegg fra kontaktpunktet skal kun skje på forespørsel fra departementet og etter klarering med fagansvarlig departement. Kontaktpunktet kan – etter invitasjon fra norske myndigheter - delta i uformelle og formelle arbeidsgrupper og komitéer forbeholdt delegater.

Forholdet til åpenhetsloven og Forbrukertilsynet

Kontaktpunktet skal bidra til en ensartet tolkning av OECDs retningslinjer gjennom sitt samarbeid med Forbrukertilsynet og understøtte de to organenes ulike roller. Forbrukertilsynet er veilednings- og tilsynsmyndighet for åpenhetsloven. Ved tvil om praktiseringen av retningslinjene med betydning for åpenhetsloven og tilsynet, skal Kontaktpunktet avklare med norske myndigheter.

KONTAKTPUNKTETS VIRKSOMHET

1) Faglig uavhengighet

Kontaktpunktets medlemmer opererer som et upartisk og uavhengig faglig organ.

2) **Økonomi og administrasjon**

UD stiller til rådighet et sekretariat for Kontaktpunktet. Sekretariatet er en del av UD og rapporterer økonomisk og administrativt til departementet. Sekretariatet, sammen med medlemmene, skal utarbeide årlig virksomhetsplan og budsjett. UD tildeler budsjettmidler basert på disse. UD og Kontaktpunktets sekretariat holder et halvårlig møte om administrative spørsmål og har løpende dialog om framdriften i arbeidet med å fremme Retningslinjene og om hvordan OECDs kontaktpunktordning kan styrkes.

3) **Rapportering og åpenhet**

Kontaktpunktet skal:

- følge offentlighetsloven
- ha egen hjemmeside
- egen e-postadresse for enkeltsaker (ikke UD-adresse)
- ha eget arkiv avskjermet fra UD
- rapportere til UD, NFD, FIN og AID i forkant av og på Kontaktpunktets årsmøte i form av årsrapport, virksomhetsplan og budsjett
- rapportere om virksomheten årlig til offentligheten, til OECDs investeringskomité, til UD, NFD, FIN og AID

Revidert av UD i samarbeid med NFD, FIN og AID 18.03.2022